

REGELE CAROL I CTITOR ȘI PROTECTOR AL PATRIMONIULUI CULTURAL

Radu Coroamă
Dorina Tomescu

În decursul lungii sale domnii Regele Carol I (domnitor 1866-1881, rege 1881-1914) a fost preocupat și de dezvoltarea edilitar-urbanistică a localită-ților României.

În afara capitalei țării, Iașul s-a bucurat de o atenție deosebită din acest punct de vedere. Într-unui din discursurile rostite de domnitorul Carol I cu ocazia primei, dintre cele optsprezece vizite făcute la Iași, (vizită desfășurată între 17-24 august 1866) acesta spunea: "În ce privește orașul Iași care a fost unul din centrele principale a marilor și frumoaselor idei naționale, și care a sacrificat totul pentru a da națiunii Române cea mai mare putere: Unireal Eu îl consider ca a doua capitală a României și sunt decis de a rezida în el regulat, dacă voi putea, o parte a anului, îndată ce chestiunile generale de organizațiune interioară mi-ar permite". Tot în cursul acestei vizite domnitorul semna Proclamația către cetățenii ieșeni "dat în a doua mea reședință, Iași".

Este posibil ca domnitorul Carol I să fi avut într-adevăr intenția de a-și face o a doua reședință la Iași. În primii ani de domnie frecvența vizitelor în capitala Moldovei ne sugerează această posibilitate. Astfel, după vizita din 1866 au urmat două vizite în ianuarie și iunie 1867, câte una în aprilie 1868, aprilie 1869, aprilie 1871. După aceste șase vizite mai urmează până în 1880 încă patru ca domn, iar restul de opt vizite la Iași ca rege sunt între anii 1883-1912. Se constată așadar că după începerea construirii Peleşului Carol I renunță la ideea de a-și stabili în orașul Iași o a doua reședință. Acest lucru nu l-a împiedicat pe domnitor și mai apoi rege să susțină dezvoltarea orașului pe toate planurile și legarea lui printr-un sistem de drumuri rutiere și căi ferate de restul țării în așa fel ca să-și merite numele de a doua capitală a țării.

Clădirile publice ridicate sau cele restaurate ca și monumentele realizate în cei 48 de ani de domnie ai lui Carol I reprezintă nu numai un admirabil efort material, moral și spiritual pentru climatul politic și mijloacele de înfăptuire din acea vreme, dar mai ales o mândrie a trecutului, o lecție a prezentului și un stimulent al viitorului.

Interesul pentru monumentele vechi se constată de mai demult. Astfel, la 1860 Al. Golescu (1819-1881) în calitate de ministru al Cultelor instituie o comisie "pentru cunoașterea și studierea monumentelor bisericesti ale țării".

Problema restaurărilor s-a precizat însă după venirea Domnitorului Carol care hotărăște restaurarea bisericii episcopale din Curtea de Argeș chiar în anul următor venirii sale în țară, în 1867.

Prima biserică a cărei restaurare a început la Iași, a fost "Trei Erarhi", ctitorie a lui Vasile Lupu (1634-1653), construită între anii 1637-1639 și sfințită la 6 mai 1639 de către Mitropolitul Varlaam (1632-1653). Restaurarea a fost încredințată arhitectului francez A. Lecomte de Noüy (1844-1914) ajutat de arhitectul român N. Gabrielescu (1854-1926) și cu asistența unei comisii de supraveghere formată din ieșenii D. Gusti (1818-1887), Scarlat Pastia și Andrei Vizanti. Hotărârea privind începerea lucrărilor de restaurare a fost anunțată de ministru pentru Culte și Instrucție publică V.A. Urechea (1834-1901), la 26 martie 1882, acestea beneficiind de un prim credit de 300.000 lei acordat de Parlament.

O dată cu începerea lucrărilor au fost mutate Școala primară "Trei Erarhi" și Școala preparatorie "Vasile Lupu" care funcționau în anexele bisericii și de asemenea, au fost demolate prăvăliile și Hanul turcesc ce înconjurau biserica, primăria Iașului renunțând cu această ocazie la venituri și proprietăți ce depășeau 1 milion lei, cheltuind alt milion de lei cu exproprieri pe aceeași stradă pentru a alinia biserica și a face ca monumentul să poată fi văzut mai bine. Prima vizită a regelui Carol I la șantierul de restaurare al bisericii "Trei Erarhi" a fost făcută cu ocazia celei de a XI-a vizite, în iunie 1883.

Restaurarea bisericii "Trei Erarhi" a durat mai mult de 20 de ani și în această perioadă Regele Carol I și soția sa Elisabeta (1843-1916) au vizitat șantierul cu ocazia fiecărei vizite făcute la Iași.

Sfințirea bisericii restaurate a avut loc în ziua de 3 octombrie 1904, în prezența suveranilor României, a Mitropolitului Moldovei și a multor alte personalități. Cu această ocazie a fost depus în biserică sicriul cu moaștele Sfintei Paraschiva adus de la Mitropolie. Contribuția Regelui a constatat în finanțarea catapetesmei realizată din marmură de Cararra și bronz cu portrete în mozaic, stranelor și odoarelor. De asemenea, Regina Elisabeta a dăruit un Tetraevangheliar pictat de ea însăși. De menționat că restaurarea făcută de Lecomte de Noüy a nemulțumit pe specialiștii români care aveau alte principii, în sensul celor formulate încă din 1899, de arhitectul Grigore Cerchez (1851-1927) "păstrarea a tot ce este vechi și înlocuirea cu elemente asemănătoare numai a acelor părți care ar primejdui construcția însăși a monumentului istoric".

În același an, pe 2 octombrie, a fost sfințită biserica "Sfântul Nicolae Domnesc". Ctitorie a lui Ștefan cel Mare (1457-1504) construită între anii 1491-1492, unde se ungeau domnii Moldovei, biserică cunoscută în întreaga lume ortodoxă prin faptul că Sfânta Liturghie se oficia concomitent în trei limbi (greacă, slavonă și română), a început să fie restaurată din 1884 sub conducerea aceluiași arhitect Lecomte de Noüy. Cu ocazia restaurării, care a afectat grav planul inițial al bisericii a fost înlăturată și pisanla din 1491.

Cu ocazia aceleași a XVI-a vizite, din octombrie 1904, regele și regina au participat în ziua de 4 octombrie la Serbarea Centenarului "Seminarului Veniamin Costache", serbare care a avut loc în noul palat al Seminarului teologic din Iași care funcționase inițial începând din 1803 la Socola. În 1886 s-a mutat în palatul ridicat de Mihail Sturza (1834-1849) ca Palat Domnesc. În anul 1893 clădirii i-au fost adăugate cele două aripi laterale. Muzeul Național de Istorie a României are în patrimoniul său câteva fotografii de bună calitate, realizate cu ocazia vizitei regale din 1904 la Iași.

Printre monumentele restaurate în Iași în timpul domniei lui Carol I se află și Catedrala Mitropolitană, a cărei construcție a fost începută în 1833 din inițiativa Mitropolitului Veniamin Costache (1803-1842). În 1839 datorită unui viciu de construcție acoperișul și marea boltă a Catedralei s-au prăbușit. Construcția a fost reluată după planurile inițiale ale arhitecților Freywald Gustav și Bucher și s-a încheiat în 1841, dar riscul unei noi prăbușiri a rămas. Încă de la primele vizite ale lui Carol I în Iași datorită stăruinței lui Mihail Kogălniceanu (1817-1891) și din 1875 și a Mitropolitului Iosif s-a hotărât repararea și restaurarea catedralei, lucru realizat în perioada 1880-1886 după planurile arhitectului Al. Orăscu (1817-1894) pictura interioară fiind realizată de Gh. Tăttărescu (1820-1894).

La 23 aprilie 1887, în prezența Mitropolitului Moldovei și Sucevei, Iosif Naniescu (1875-1902) și a familiei regale, Catedrala, având hramul marelui mucenic Gheorghe, a fost sfințită.

Un alt monument ecleslastic restaurat la Iași a fost Mănăstirea Cetățuia. Aici restaurarea a început la 30 septembrie 1911 în prezența Regelui Carol, Reginei Elisabeta, Principelui Ferdinand, Principesei Maria, Prinților Carol și Elisabeta, a Mitropolitului Moldovei și Sucevei, Pimen Georgescu (1909-1934), a primului ministru P.P.Carp (1837-1918) și a altor personalități. Ea a constat pe lângă repararea clădirii bisericii mănăstirii în construirea unor noi chilii și a unui nou zid exterior pe locul unde între anii 1669-1672 Duca Vodă (1665-1666, 1668-1672, 1678-1683) construise mănăstirea, chiliile și o tipografie. De menționat că în timpul punerii pietrei fundamentale a noilor chilii, cu ocazia celei de a XVII-a vizite a Regelui Carol I la Iași, dealul Cetățuia a fost survolat de către Inginerul Aurel Vlaicu (1882-1913) care decolase cu aeroplanul "Vlaicu I" de la Copou.

În timpul domniei Regelui Carol I, în Iași au fost construite o serie de edificii sociale, culturale și de învățământ.

Printre ele se află Universitatea. Aceasta, inaugurată la 26 octombrie 1860, a funcționat inițial în casele lui Costache Ghica construite după 1756 și terminate în 1791. Pentru că după inaugurarea Universității de Medicină și Farmacie la 1 Decembrie 1879, localul cu cele două aripi adăugate devenise neîncăpător s-a pus problema construirii unui nou sediu pentru Universitatea de drept, litere și științe. În aprilie 1886 Camerele legiuitoare au acordat un credit de două milioane de lei pentru noua clădire a universității. După ce a fost cumpărat terenul necesar (în apropierea locului

unde se construia Liceul Internat inaugurat în 1895), teren pe care fusese "Teatrul cel mare de la Copou" inaugurat în 1846 și distrus de un incendiu în 1888 cât și terenul școlii de Arte Frumoase și al Pinacotecii (fostele case Catargiu de pe strada Carol), la 23 mai 1893, prințul moștenitor Ferdinand (rege al României 1914-1927) a pus piatra fundamentală a noii clădiri. Construită după planurile arhitectului Louis le Blanc (1860-1903) având ca antreprenori doi arhitecți italieni Trolli și Scolari a fost inaugurată la 21 octombrie 1897 în prezența Regelui și a Reginei. După discursurile lui Spini Haret (1851-1912), rectorului Nicolae Culianu (1834-1915) și al Regelui, în Aulă au fost dezvelite două plăci comemorative. La ceremonie au asistat pe lângă multe personalități și Principele Jayme de Bourbon, fiul lui Don Carlos de Madrid și generalul Constantino Witz, guvernatorul Basarabiei. Cu o zi înaintea inaugurării Universității, Regele, Regina și invitații au asistat la un concert festiv susținut de Elena Teodorini (1857-1925) dedicat aceleiași eveniment, concert ce a avut loc la Teatrul Național ce și el beneficia de o clădire nouă realizată între anii 1894-1896 după planurile arhitecților Ferdinand Fellner (1847-1916) și Hermann Helmer (1849-1919) și inaugurată la 1 decembrie 1896. În Codicilul din 1911 la Testamentul din 1899 al regelui Carol I, acesta lăsa, pe lângă cei 300.000 de lei donați în 1911 Universității ieșene, încă 300.000 de lei pentru un cămin studentesc.

Cea mai importantă construcție din Iași, Palatul Administrativ și de Justiție (actualul Palat al Culturii) este legată și ea de numele lui Carol I.

Spuneam, la început, că domnitorul și-a manifestat intenția de a face din Iași o a doua sa reședință. Acest lucru a fost spus în august 1866, într-un moment când unirea nu era consolidată nici pe plan extern nici pe plan intern. Înmânarea de către Poarta Otomană la 11 octombrie 1866 a firmanului de investitură lui Carol I, ce anula nota restrictivă a firmanului din 20 Noiembrie 1861 a consolidat desigur Unirea, dar totuși s-au păstrat tendințe separatiste ale moldovenilor ale căror valori imobiliare scăzuseră prin mutarea Capitalei la București. De aici și frecvența vizitelor la Iași în prima parte a domniei lui Carol I și probabil și promisiunea de a rezida spusă cu condiția "dacă voi putea ... îndată ce chestiunile generale de organizare interioară mi-ar permite". Cum unirea s-a consolidat treptat, o a doua reședință a devenit Sinaia, iar după independență și proclamarea regatului nu se mai putea pune problema construirii unui palat regal la Iași.

Totuși, ieșenii nu voiau să uite promisiunea inițială, fie și datorită faptului că doreau ca orașul să aibă un palat de mari dimensiuni. Profitând de situația, reală, că Regele nu avea o locuință stabilă în oraș, în noiembrie 1885 cea mai mare parte a senatorilor și deputaților de Iași arătând că Majestatea Sa era găzduit în reședințe particulare "neîndestulătoare tocmai potrivite pentru prestigiul ce se datora capului statului" au cerut construirea unui palat. O rezolvare parțială a problemei a fost făcută în 1893 când Ministerul Domeniilor a cumpărat cu 280.000 lei de la Consiliul Comunal al Iașului palatul Neculai Rosetti - Roznovanu (actuala Primărie a Iașului), ce

fusese achiziționat de puțin timp, adică în 1892 de Primărie cu 366.441 lei.

Palatul Rosetti - Roznovanu data din sec. XVIII și a fost refăcut între 1830-1832 după planurile arhitectului Freywald. În 1893 a început o nouă refacere de data aceasta după planurile arhitectului Paul Gottereau (1843-?). Tot în 1893 s-a luat hotărârea de a se reclădi Palatul Administrativ. La acea vreme ieșenii numeau fostul palat Rosetti - Roznovanu "Palatul Principelui Ferdinand" existând speranța exprimată și în "Ecoul Moldovei" din 24 martie 1894 ca măcar familia prințului moștenitor ce avea deja un fiu să-și stabilească reședința oficială la Iași.

Astfel problema palatului a rămas. Pe locul respectiv a fost inițial curtea domnească fondată de Alexandru cel Bun (1400-1431) înainte de 1 ianuarie 1432, foarte probabil după 1408. Curtea domnească a fost refăcută succesiv în urma mai multor incendii din secolele XVI-XVIII. Apoi pe acel loc a fost construit între 1804-1806 un palat domnesc de către Alexandru Moruzi Volevod (1802-1806), din vechea curte domnească rămânând doar poarta (distrusă la 1842) și un turn ce a rezistat până la mijlocul secolului XIX.

Noul palat arde și el în ianuarie 1880 și a fost parțial reclădit în 1883 în vederea dezvelirii monumentului ecvestru al lui Ștefan cel Mare.

În urma hotărârii luate în 1893, Curtea de Apel și secțiile I și II ale Tribunalului au fost mutate în "Palatul Principelui Ferdinand" după restaurarea acestuia iar vechiul palat domnesc unde funcționau a fost demolat și a început în 1906 construirea pe acel loc a Palatului Administrativ și de Justiție după planurile arhitectului Ion D.Berindei (1871-1928). Regele Carol I nu a putut să-l vadă terminat, inaugurarea având loc la 11 octombrie 1925.

Până la desemnarea ca domn al lui Carol I, în orașele României nu existau statui publice. Prima statuie a fost cea a spătarului Mihail Cantacuzino instalată în București în fața bisericii Colțea în 1869 realizată de sculptorul Karl Storck (1826-1887). A doua statuie din România fiind tot în București, reprezentându-l pe Mihail Viteazul (1593-1601) dezvelită la 8 noiembrie 1874 și realizată de sculptorul francez Albert Ernest Carrier Belleuse (1824-1887).

În ceea ce privește ridicarea în piața vechii Curți Domnești din Iași a statuii lui Ștefan cel Mare, ideea datează din 1874 când mai multe personalități ieșene în frunte cu Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Calinic (1873-1875) au propus domnitorului Carol I ca așa cum sub patronajul suveranului, la București s-a dezvelit statuia lui Mihail Viteazul, și la Iași sub patronajul său să se ridice statuia lui Ștefan cel Mare.

Înainte de realizarea statuii lui Ștefan cel Mare, domnitorul Carol I a donat orașului Iași un bust al lui Grigore Alexandru Ghica - Vodă (1764-1767; 1774-1777) asasinat de turci la 1 octombrie 1777 în piața Belicului pentru că se opusese vinderii Bucovinei, Imperiului Habsburgic. Bustul realizat de sculptorul Karl Storck a fost înălțat în piața Belic și dezvelit la 1

octombrie 1876 de către primarul municipiului Iași, Nicolae Gane (1838-1916). Astăzi bustul se află în Muzeul de artă din Iași.

Între timp propunerea privind realizarea monumentului dedicat lui Ștefan cel Mare s-a materializat prin acordarea comenzii sculptorului francez Emmanuel Frémiet (1824-1910). Ieșenii au manifestat o grabă nemoldovenească pentru realizarea monumentului, deoarece în București se mai dezveliseră două statui. Cea a lui Ion Heliade Rădulescu (1802-1872), realizată de Ettore Ferrari (1849-1930) în 1879 și cea a Domniței Bălașa realizată de Karl Storck în 1881, iar Constanța se pregătea pentru 1884 la dezvelirea statuii lui Ovidiu realizată de același Ettore Ferrari. Și dacă Bucureștiul o luase înainte, Constanța trebuia lăsată în urmă.

Monumentul ecvestru al lui Ștefan cel Mare a fost așezat în fața fostului palat domnesc ce arsese în noaptea de 13 spre 14 ianuarie 1880. Dezvelirea monumentului a avut loc cu ocazia celei de-a XI-a vizite a lui Carol I la Iași, totodată ca prima vizită după încoronare. Duminică, 5 iunie 1883, după o vizită la biserica "Sfântul Nicolae Domnesc", Regele s-a îndreptat către piața Palatului Domnesc, a dezvelit statuia lui Ștefan cel Mare rostind următoarele: "Încredințez Iașilor, leagănul Unirei, această statuie, împreună cu două tunuri udate cu sângele prețios al generațiunii prezente, spre a le păzi ca un sfânt odor în onoarea neamului românesc". După discursul Regelui au luat cuvântul Nicolae Gane, Leon Negruzzi (1840-1890) primarul Iașului, C.A. Rosetti (1816-1885), președintele Camerei Deputaților, B.P. Hașdeu (1838-1907) și alții.

Altă statuie inaugurată în timpul domniei Regelui Carol I a fost cea a lui Mihail Kogălniceanu, pe 28 septembrie 1911. Statuia realizată de sculptorul Wladislaw Hegel (1839-1918) este așezată în fața Universității din Iași, iar dezvelirea ei s-a făcut cu ocazia vizitei prilejuită de semicentenarul înființării Universității ieșene. La dezvelirea statuii au participat Principii Ferdinand și Carol. Regele Carol I deși aflat în Iași a trimis doar o coroană cu următoarea inscripție "Regele, neuitatului său sfetnic M.Kogălniceanu, recunoscătoare amintire". Totodată a trimis o scrisoare autografă lui Constantin M.Kogălniceanu. Referitor la sculptorul Wladislaw Hegel trebuie să spunem că s-a imortalizat pe unul dintre altoreliefurile monumentului alături de întemeietorii Universității ieșene. Tot el mai realizase în Iași două statui: cea a lui Miron Costin (1633-1691) inaugurată în 1888, aflată în apropierea Teatrului Național și cea a lui Vasile Alecsandri (1821-1890) instalată, chiar în fața intrării principale a Teatrului Național și dezvelită în 1905. Statuia lui Miron Costin poate fi considerată și monument funerar deoarece sub soclu au fost depuse osemintele cronicarului. Acest tip de monument nu a rămas singular în Iași, deoarece sculptorul Ioan Georgescu (1856-1898) care în 1886 realizase statuia lui Gheorghe Lazăr (1779-1823) - din fața Universității bucureștene - reformatorul din 1818 al învățământului din Țara Românească, a făcut în 1890 monumentul reformatorului învățământului din Moldova la 1813, Gheorghe Asachi (1788-1869). Sub

soclu monumentului acestuia au fost depuse în criptă osemintele cărturarului și ale soției sale.

A XVIII-a și ultima vizită la Iași a regelui Carol I a fost în mai 1912. Cu această ocazie a fost dezvelită statuia lui Alexandru Ioan I Cuza - Vodă (domn al Principatelor Unite 1859-1862; primul domn al României (1862-1866) ridicată în Piața Unirii. Înălțarea acestei statuii fusese hotărâtă încă din octombrie 1903 de către un comitet de fruntași ieșeni.

Diferiți oameni politici au obiectat asupra oportunității plasării statuii în centrul Iașului și au propus așezarea ei dincolo de barierele orașului. Pentru a doua oară în decursul domniei sale Carol I a intervenit energic și după cum în 1874 hotărâse instalarea statuii lui Mihai Viteazul din București acolo unde se află și astăzi, tot așa în septembrie 1910 a hotărât ca statuia lui Cuza Vodă să fie instalată în centrul capitalei Moldovei. Statuia pentru care guvernul aprobase suma de 200.000 de lei s-a dovedit a costa mai mult, iar suma suplimentară de 20.000 lei a fost trimisă de Rege, lui Grigore Ghica - Deleni președintele comitetului de ridicare a statuii. Inaugurarea statuii, realizată de sculptorul italian Raffaello Romanelli (1856-1928), a avut loc duminică 27 mai 1912, în prezența Regelui Carol I și a viitorilor Regi ai României Ferdinand și Carol II. În cuvântul său, la dezvelirea monumentului, Regele spunea: "Cu o vie satisfacție am venit în iubita mea a doua Capitală ... Primul Rege al României își îndeplinește o sfântă datorie, către vrednicul Domnitor al țărilor surori unite, aducând în fața acestui monument prinosul de cinste, ce se cuvine memoriei lui Cuza Vodă, care va rămânea de-a pururi neștearsă în amintirea poporului". Au mai luat cuvântul Mitropolitul Pimen al Moldovei, Grigore Ghica - Deleni, Gh. N. Botez primarul Iașului, profesorii Al.D.Xenopol (1847-1920) și N. Iorga (1871-1940) precum și C.C.Arion (1856-1923) în numele guvernului.

Vedem clar că Iașul din vremea lui Carol I se depărta de acel oraș pe care Vasile Alecsandri îl vedea astfel "Iași seamănă foarte mult cu un boier îmbrăcat în haine scumpe și înconjurat de țigani în trențe" și începea să semene după spusele lui Barbu Ștefănescu Delavrancea (1858-1918) cu "unele din orașele mai mici din nordul Italiei: curat, case vechi și frumoase, liniște pretutindeni afară de câteva strade comerciale, sânt atâtea brodeli cu unele părți din localități din Livorno și mai ales din Pisa ... Palatul Administrativ, Palatul Universității, Sfinții Trei Erarhi, care se restaurează cu toată inima, mintea și patima frumosului ... și o mulțime de clădiri vechi susțin frumusețea și originalitatea Iașilor".

După moartea Regelui Carol I, în semn de apreciere pentru tot ceea ce a făcut pentru Iași, în ședința din 1 noiembrie 1914, Consiliul Comunal a hotărât în unanimitate ridicarea unui monument și crearea unui muzeu în memoria "Marelui Rege Carol I". Conducerea și supravegherea realizării muzeului și a monumentului erau încredințate lui Nicolae Iorga.

Bibliografie selectivă

- N.A.Bogdan, "Regele Carol I și a doua sa capitală", București, 1916.
- I.D.Enescu, "După o jumătate de veac", în revista "Arhitectura", București, 1941.
- C.Negreanu, Majestatea sa Regele Carol I. Neamul și Țerile de Hohenzollern, Focșani, 1898.
- Boabe de grâu, 1932.
- M.Polihroniade, Al. Christian Tell, "Domnia lui Carol I", vol. I, 1866-1877, "Vremea", 1937.
- Ion Arhip și colectiv, "Iași", București, 1986.
- Constantin - Liviu Roșu și colectiv, "Iași", Iași, 1994.
- M.N.I.R. Fotografii inv.126203; 126220; 126222; 126225.

LE ROI CHARLES I - FONDATEUR ET PROTECTEUR DU PATRIMOINE CULTUREL

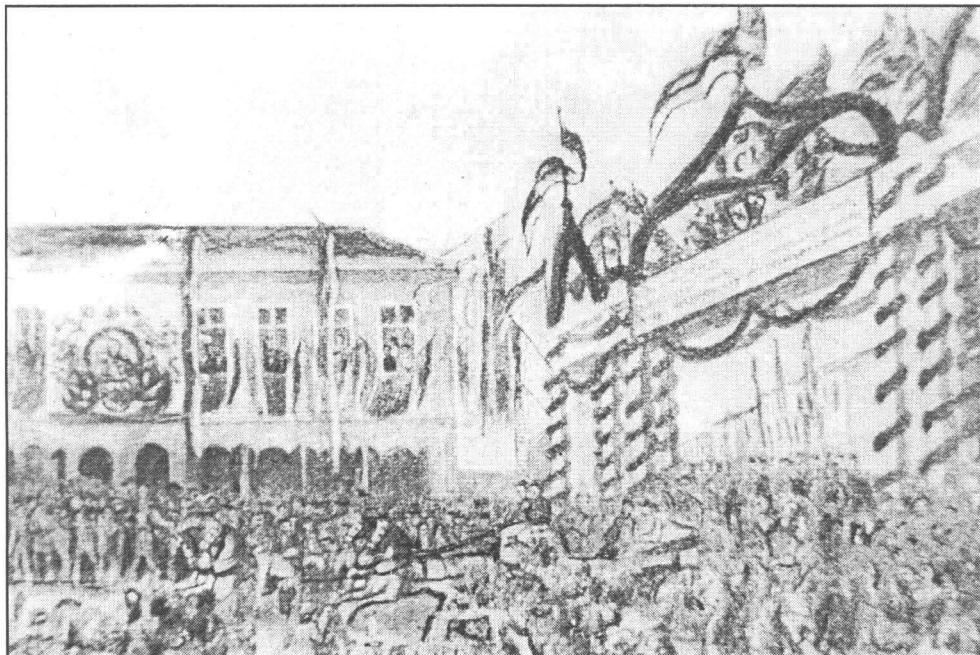
Résumé

Les premières années du Règne de Charles I ont été caractérisées, entre autres, par les actions pour affermir le règne et rendre permanente la monarchie constitutionnelle en Roumanie. Dans ce but, dès sa première visite à Jassy, Charles I a dénommé la capitale de la Moldavie comme sa deuxième résidence. Après l'année 1871, quand devient évident le fait que le règne s'est affermi, Charles I fixe sa résidence d'été à Sinaia et sa relation avec la ville de Iassy devient seulement culturelle et édilitaire.

De ce point de vue les auteurs présentent quelques unes des actions du prince régnant et ensuite du Roi Charles I, pour la restauration de certains monuments d'architecture religieuse et laïque ainsi que pour la réalisation de quelques oeuvres de sculpture et d'architecture. Il faut souligner que, jusqu'au règne de Charles I, les villes de la Roumanie n'avaient pas de statues publiques. Ainsi, la ville de Iassy reçoit, comme donation de la part de Charles I, sa première statue, celle de Grigore III Ghica; la dernière statue réalisée à Iassy avec la contribution financière du roi étant celle de Alexandru Ioan Cuza. Parmi les edifices construits à Iassy dans cette période-la se trouvaient le Théâtre National et l'Université.

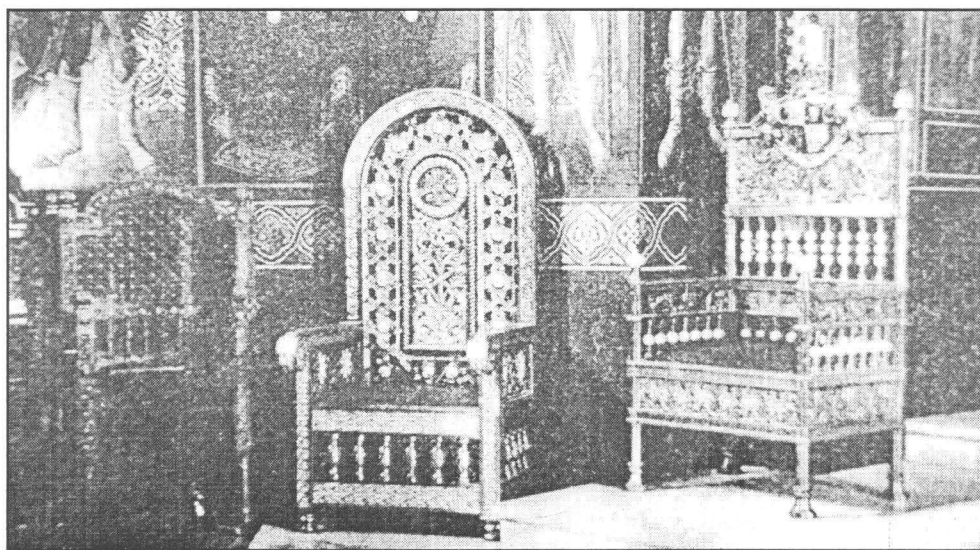
Cette communication présente l'effort matériel, moral et spirituel du Roi Charles I pour le développement édilitaire et urbain de la ville de Jassy pendant son règne.

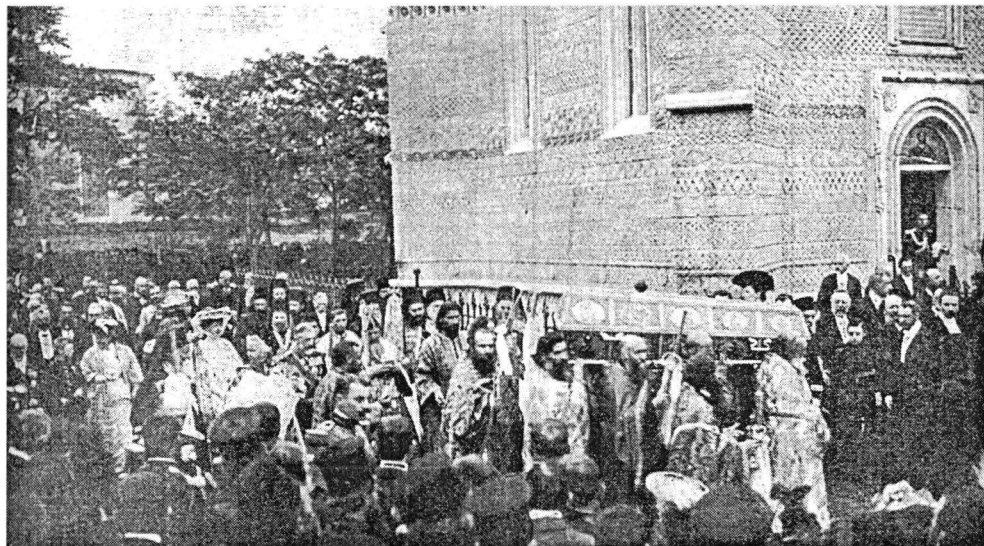
Arcul de Triumf ridicat la Iași cu ocazia primei vizite a domnitorului Carol I, 17–24 august 1866

L'Arc de Triomphe édifié à Iassy à l'occasion de la première visite du Prince Carol I-er, le 17–24 août 1866

Stranele domnești de la Biserica „Trei Ierarhi”

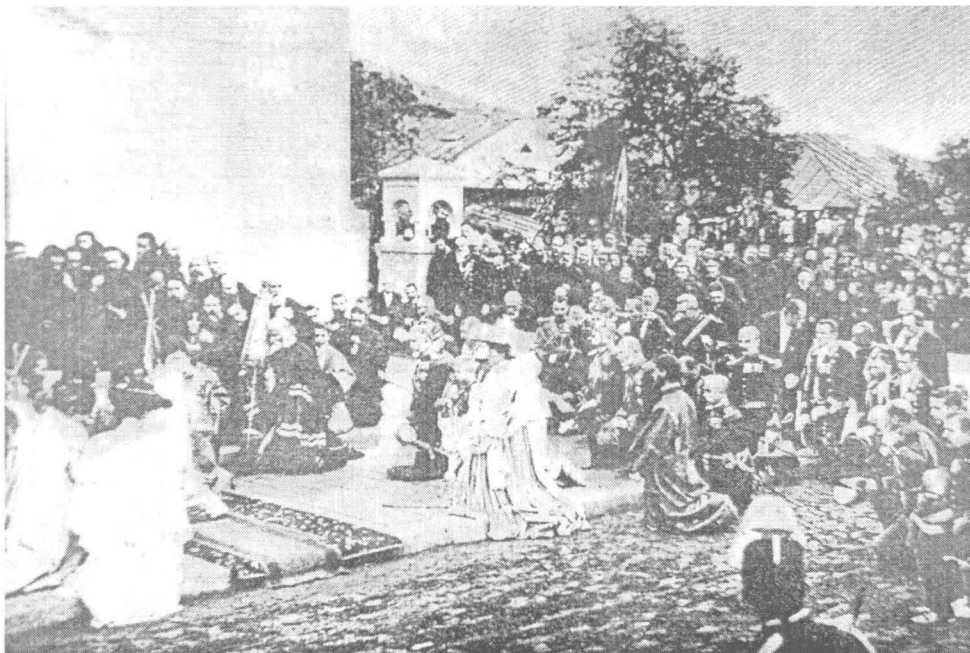
Les stalles princières de l'Église „Trei Ierarhi”

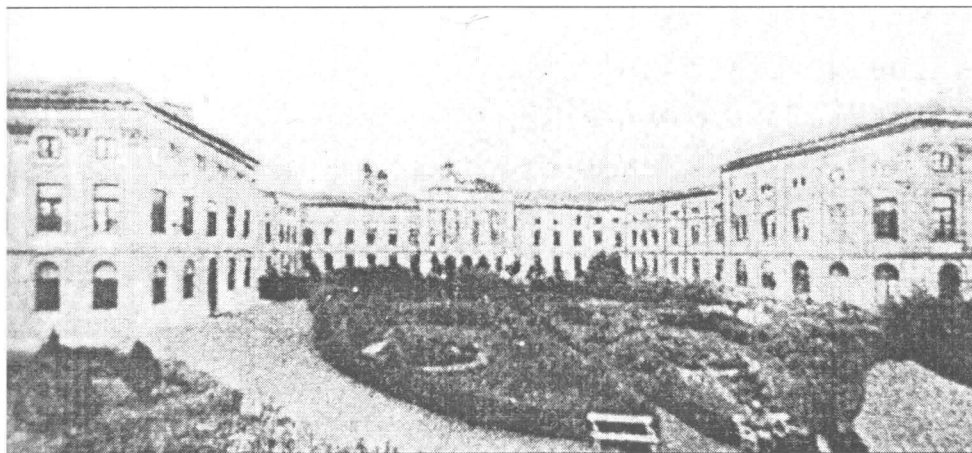
Aducerea Moaștelor Sfintei Paraschiva la Biserica „*Trei Ierarhi*”
On apporte les reliques de la Sainte Paraschiva à l’Église „*Trei Ierarhi*”

Regele Carol I și Regina Elisabeta
în fața intrării Bisericii „*Trei Ierarhi*”
Le Roi Carol I-er et la Reine
Elisabeta devant l’entrée de
l’Église „*Trei Ierarhi*”

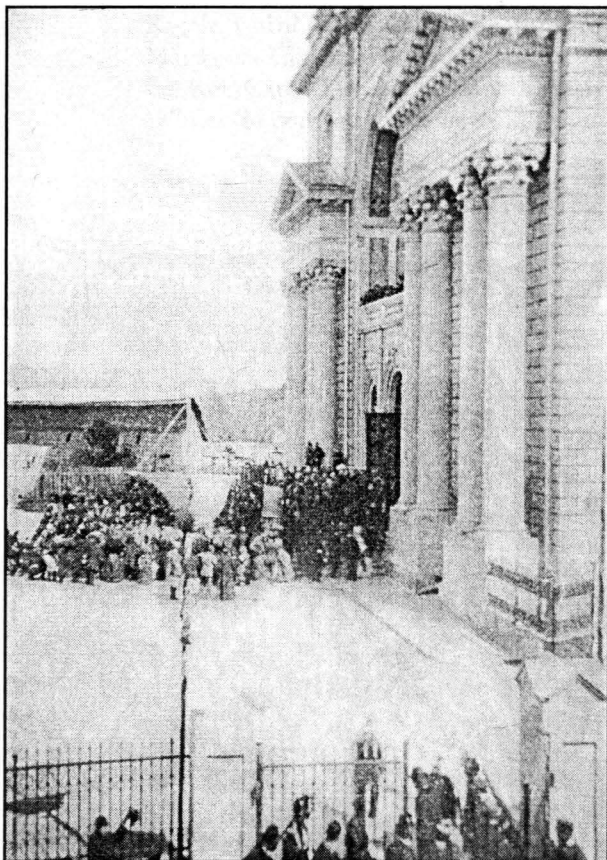
Sfințirea bisericii Sfântul Nicolae Domnesc
La consécration de l'église Sfântul Nicolae Domnesc

Seminarul Veniamin Costachi
La séminaire Veniamin Costachi

Cortegiu regal în drum spre Seminarul *Veniamin Costachi*
 Le cortege royal en route vers le Séminaire *Veniamin Costachi*

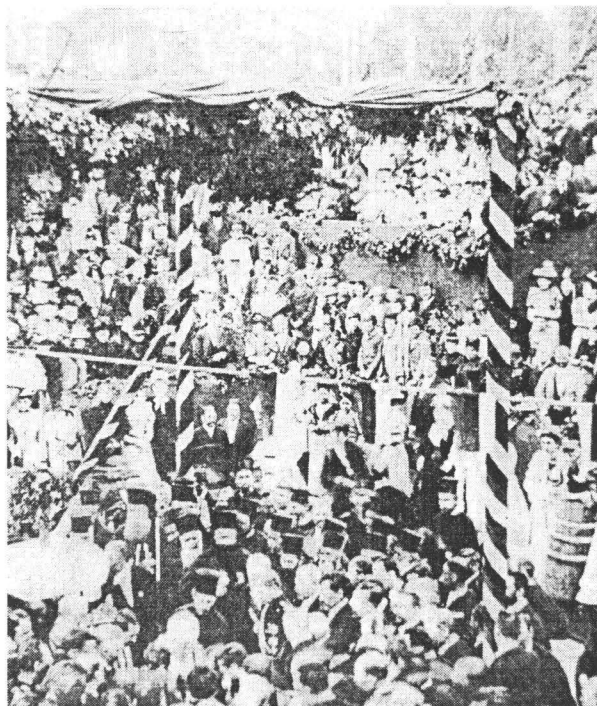
Moment din timpul sfințirii
 Catedralei Mitropoliei Mol-
 dovei și Sucevei
 Moment de la consécration
 de la Cathédrale Métropoli-
 taine de la Moldavie et de
 Suceava

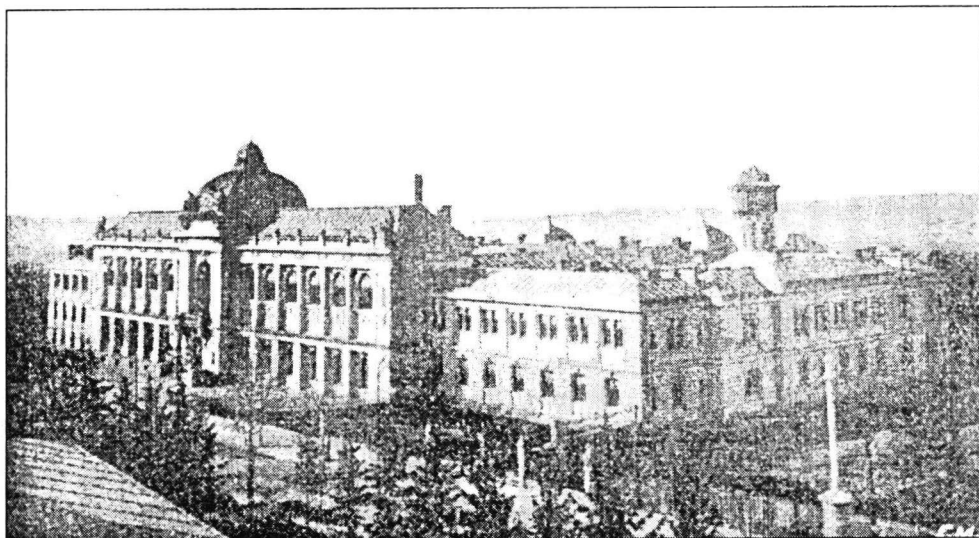
Regele Carol I punând piatra fundamentală a noilor chilii ale
Mănăstirii Cetățuia

Le Roi Carol I-er en mettant la pierre de base des nouvelles
cellules du couvent *Cetățuia*

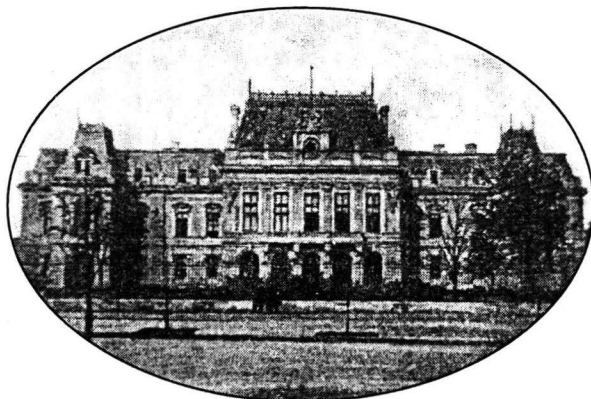
Prințul moștenitor Ferdinand
punând piatra de temelie a
noii clădiri a Universității
din Iași

Le Prince héritier Ferdinand
en mettant la pierre de base du
nouveau bâtiment de l'Univer-
sité de Iassy

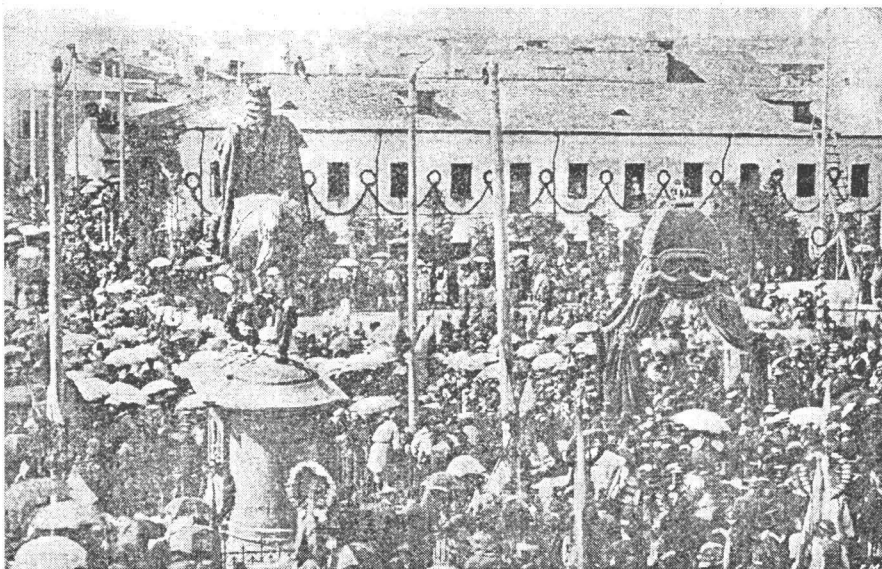

Universitatea din Iași
L'Université de Iassy

Bustul lui Grigore Alexandru Ghica-Vodă, donat
de domnitorul Carol
Le buste de Grigore Alexandru Ghica-Vodă
offert par le Prince Carol

Palatul Neculai Rosetti Roz-
novanu (Palatul Principelui
Ferdinand), actuala Primărie
a municipiului Iași
Le Palais Neculai Rosetti
Roznovanu (le Palais du
Prince Ferdinand), l'actuelle
Mairie du municipe Iassy

Inaugurarea monumentului ecvestru al lui Ștefan cel Mare
L'inauguration du monument équestre de Ștefan cel Mare

Aspect din timpul inaugurării statuii lui Alexandru Ioan Cuza
Moment de l'inauguration de la statue de Alexandru Ioan Cuza